

ЄЛІСЄЄВА

Оксана Костянтинівна
ok17_5@ukr.net

УДК 657

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ
ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

ЗУБ

Вікторія Олегівна
viktoriya.kulyaba@bk.ruд.е.н., професор, завідуючий
кафедри статистики,
обліку та економічної
інформатики, Дніпровський
національний університет
імені Олеся ГончараMETHODOLOGICAL ASPECTS OF
ACCOUNTING PRODUCTION STOCKS OF
INDUSTRIAL ENTERPRISESмагістрант, Дніпровський
національний університет
імені Олеся Гончара

У статті досліджено методичні аспекти обліку виробничих запасів. Запропоновано фрагмент робочого плану рахунків внутрішньогосподарського обліку виробничих запасів. Розглянуто напрями удосконалення методики обліку транспортно-заготівельних витрат.

В статье исследованы методические аспекты учета производственных запасов. Предложено фрагмент рабочего плана счетов внутрихозяйственного учета производственных запасов. Рассмотрены направления совершенствования методики учета транспортно-заготовительных расходов.

This article explores the methodological aspects of accounting for production stocks. A fragment of the working plan of the accounts of the internal accounting of inventories. The directions of perfection of the method of accounting for transport and procurement costs are considered.

Ключові слова: виробничі запаси, транспортно-заготівельні витрати, оцінка

Ключевые слова: производственные запасы, транспортно-заготовительные расходы, оценка

Keywords: production stocks, transport and procurement costs, score

ВСТУП

Успішне вирішення стратегічних завдань розвитку підприємств в умовах жорсткої конкуренції потребує орієнтації обліку запасів на отримання релевантної інформації про їх витрачання, що дасть змогу керівникам різних рівнів приймати ефективні управлінські рішення. Питаннями організації бухгалтерського обліку виробничих запасів займався багато українських вчених. Так, Олійник Т.О та Дем'яненко І.С. дійшли висновку, що ефективним є метод середньозваженої собівартості, який нейтралізує можливість маніпуляції обліковими записами [4]. О.В. Лишиленко запропонувала використання двох методів оцінки вибуття запасів: найменшої собівартості запасів (скорочено ЧФО) та найбільшої собівартості запасів (скорочено ЕІФО) [3]. У своїй монографії Кулик В.А. детально розглянула запаси як об'єкт обліку [2]. Ю.В. Гончаров та І.В. Кравченко у своїй праці довели, що використання методу ЛІФО в Україні на практиці забезпечує відображення реальної вартості запасів саме в умовах нестабільності економіки [1, с. 52]. Сидоренко І.В. та Сопільник А.О. [5] запропонували методику розрахунку резерву списання виробничих запасів відповідно до рівня оборотності.

МЕТА РОБОТИ полягає у системному дослідженні, критичній оцінці теоретичних положень та діючої практики організації обліку виробничих запасів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Під час проведення дослідження були використані методи структурно-логічного аналізу, порівняння й узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

На наше переконання, промислові підприємства використовують велику кількість різних виробничих запасів і виникає необхідність поряд із затвердженими рахунками бухгалтерського обліку розробити систему рахунків відповідно до галузевої особливості підприємств. З метою підвищення аналітичності обліку виробничих запасів, на нашу думку, доцільно вести специфічні рахунки третього та четвертого порядків до вже діючих рахунків класу «Запасів» Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Так, з метою налагодження контролю за використанням тари та тарних матеріалів, а також для відображення їх у бухгалтерському обліку робочий план рахунків промислових підприємств пропонуємо доповнити наступними рахунками до рахунку 204 «Тара і тарні матеріали»: 2041 «Дерев'яна тара» – призначений для обліку піддонів і ящиків; 2042 «Залізна тара» – призначений для обліку залізних каністр, бідонів, бочок, цистерн; 2043 «Пластикова тара» – призначений для обліку пластикових каністр і бочок (табл. 1).

Запропонована система рахунків дозволить матеріально-відповідальним особам та бухгалтерії вести достовірний оперативний облік виробничих запасів та надавати своєчасну інформацію управлінському персоналу.

Фрагмент робочого плану рахунків внутрішньогосподарського обліку 204 «Тара і тарні матеріали»

[розробка автора]

Синтетичний рахунок (рахунок першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Субрахунки (рахунки третього порядку)		Субрахунки (рахунки четвертого порядку)		Характеристика
код	назва	код	назва	код	назва	код	назва	
0	Виробничі запаси	204	Тара і тарні матеріали	2041	Дерев'яна тара	204101	Піддони	Ведеться облік тари та тарних матеріалів
						204102	Ящики закриті	
						204103	Ящики відкриті	
				2042	Залізна тара	204201	Каністри залізнi	
						204202	Бочки залізнi	
						204203	Цистерни залізнi	
				2043	Пластикові тара	204301	Бочки пластикові	
						204302	Каністри пластикові	

Актуальним для промислових підприємств є питання удосконалення методики обліку транспортно-заготівельних витрат. Суми таких транспортно-заготівельних витрат можна розрахувати тільки в кінці місяця, адже вони складаються з фактичних витрат власного автотранспорту: вартості паливно-мастильних матеріалів; вартості запасних частин; амортизації автотранспорту; нарахування заробітної плати водіїв; нарахування єдиного соціального внеску від заробітної плати водіїв. Використання в обліку окремого субрахунку для обліку транспортно-заготівельних витрат дозволяє отримати достовірну інформацію про витрати та відображає їх вплив на формування фінансових результатів діяльності. На нашу думку, облік транспортно-заготівельних витрат доцільно вести на рахунку 29 «Транспортно-заготівельні витрати» з подальшим розподілом їх до загальної суми за групами виробничих запасів підприємств. На запропонованому рахунку відобразатимуться: витрати на транспортування і завантаження матеріалів у транспортні засоби; витрати на зберігання виробничих запасів; витрати на утримання заготівельно-складського апарату; винагороди, сплачені посередницьким організаціям, через які придбані виробничі запаси; витрати на тару тощо. На рахунку 29 «Транспортно-заготівельні витрати» доцільним є відкриття наступних рахунків у системі аналітичного обліку: 291 «Транспортно-заготівельні витрати основних матеріалів»; 292 «Транспортно-заготівельні витрати допоміжних матеріалів».

Виходячи з того, що виробничі запаси транспортуються як сторонніми підприємствами, так і власними силами, виникає необхідність ведення таких рахунків третього порядку: 2911 «Транспортно-заготівельні витрати на основні матеріали, здійсненні сторонніми підприємствами»; 2912 «Транспортно-заготівельні витрати основні матеріали, здійсненні власними підприємствами»; 2921 «Транспортно-заготівельні витрати на допоміжні матеріали, здійсненні сторонніми підприємствами»; 2922 «Транспортно-

заготівельні витрати на допоміжні матеріали, здійсненні сторонніми підприємствами».

ВИСНОВКИ

Таким чином, впровадження формалізованого виду облікової політики на підприємстві дозволить:

- гармонізувати взаємодію всіх підсистем обліку, а саме фінансового та управлінського обліку;

- створити ефективну систему управлінського обліку на підприємстві через облік і розподіл витрат, вдосконалення облікових форм і реєстрів, поточних звітів відповідальних осіб, методичних засад складання управлінської звітності; мінімізувати трудові витрати на збір, узагальнення та обробку облікових даних. Внесені пропозиції суттєво підвищать рівень організації і науково-обґрунтованої методики обліку виробничих запасів для ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Гончаров Ю.В. Оцінка виробничих запасів: вітчизняний та зарубіжний досвід / Ю.В. Гончаров, І.В. Кравченко // Облік і фінанси АПК. – 2011. – №1. – С. 50-53.
2. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: Монографія. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. – 373 с.
3. Лишиленко О.В. Напрямки покращення методів оцінки списання виробничих запасів в системі аналізу безбитковості виробництва продукції аграрних підприємств / О.В. Лишиленко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rusnauka.com/SND/Economics/7_1%20i%20sh%20i%20i%20e%20n%20k%20o.doc.htm.
4. Олійник Т.О. Вибір методу оцінки виробничих запасів на промислових підприємствах в умовах кризи / Т.О. Олійник, І.С. Дем'яненко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rusnauka.com/27_NNM_2009/Economics/52841.doc.htm.
5. Сидоренко І.В. Облікова політика підприємства в Україні: теорія і практика / І.В. Сидоренко, А.О. Сопільник // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/science_vesnik/1_7e_2011/article/11SIVUTP.pdf